

Warszawa, 9 lipca 2025 roku

Odhaczone zadania – niespełnione obietnice. Realizacja Narodowej Strategii Onkologicznej pod lupą Onkofundacji Alivia

Fundacja Alivia opublikowała raport podsumowujący realizację Narodowej Strategii Onkologicznej (NSO) w latach 2020–2024. Wnioski są alarmujące: większość oczekiwanych rezultatów Strategii nie została osiągnięta, a część zadań w ocenie Fundacji wykonano wyłącznie “na papierze”. Z perspektywy pacjentów od 2020 roku niewiele się zmieniło. Wciąż czekają w kolejkach, brakuje jednolitych standardów leczenia, a jakość opieki onkologicznej w dużej mierze zależy od miejsca zamieszkania. W kwestii profilaktyki od Europy dzieli nas kosmiczny dystans. Mimo to 8 lipca br. sejmowa Komisja Zdrowia jednogłośnie przyjęła sprawozdanie z realizacji NSO za rok 2024.

Co czwarty z nas zachoruje na raka, a co piąty umrze z powodu nowotworu. Każdego roku nowotwór diagnozuje się ponad 180 tysięcy Polaków¹, a obecnie z chorobą nowotworową żyje w Polsce około 1,17 mln osób². Rak jest już najczęstszą przyczyną śmierci osób w wieku produkcyjnym, a problem narasta.

Strategia pełna niespełnionych obietnic

Narodowa Strategia Onkologiczna³ miała być kompleksową odpowiedzią na dramatyczną sytuację polskich pacjentów onkologicznych – “mapą drogową” dla polskiej onkologii. W tym kontekście szczególnie niepokojące są wnioski ze sprawozdania z realizacji NSO za 2024 rok⁴ przygotowanego przez Ministerstwo Zdrowia oraz najnowszego raportu Fundacji Alivia „Odhaczone zadania –

¹ <https://onkologia.org.pl/pl>

² <https://onkologia.org.pl/pl/epidemiologia/nowotwory-zlosliwe-w-polsce>

³ <https://www.gov.pl/attachment/be17be43-04b3-46c5-8591-350f55650327>

⁴ <https://www.gov.pl/web/zdrowie/narodowa-strategia-onkologiczna-nso>

niespełnione obietnice. Realizacja Narodowej Strategii Onkologicznej za lata 2020–2024 z perspektywy pacjenckiej”. Mimo formalnego zakończenia wielu zadań polscy pacjenci onkologiczni nadal nie odczuwają realnej poprawy.

Kluczowe dla zdrowia populacyjnego wskaźniki **takie jak zwiększenie udziału w badaniach przesiewowych, wyszczepialność przeciw HPV oraz monitoring standardów, jakości diagnostyki i leczenia, nie zostały osiągnięte.**

Problemy znane od lat nadal bez rozwiązania

Na niską jakość Strategii Onkofundacja Alivia wskazywała jeszcze przed jej wdrożeniem. Dziś, mimo upływu lat, wiele problemów pozostało nierozwiązanych – potwierdzają to liczne przykłady i dane zawarte w najnowszym raporcie.

W zakresie badań przesiewowych (obszar 3. Strategii) w 2024 roku poziom zgłaszalności na mammografię przesiewową wyniósł 33%, zamiast planowanych 60%. Na cytologię – 14%, zamiast planowanych do końca 2024 – 60%, a na kolonoskopię 11%, zamiast 30%.

W zakresie profilaktyki pierwotnej (obszar 2. Strategii) **wyszczepialność przeciw HPV osiągnęła zaledwie około 11% przy oczekiwanym do końca 2024 roku rezultacie 60%.** Innym przykładem z tego obszaru jest odsetek osób używających wyrobów tytoniowych, który rośnie, zamiast maleć. **W 2022 roku odsetek palących wyniósł 30,8% wśród mężczyzn i 27,1% wśród kobiet – i wykazuje tendencję rosnącą⁵.**

Obszar 5. Strategii (Inwestycje w system opieki onkologicznej) również pozostawia wiele do życzenia. Wciąż **nie wdrożono narzędzi monitorowania ścieżki diagnostyczno-terapeutycznej pacjenta (karta eDILO).** Mimo formalnych działań nie powstał efektywny system kontroli jakości w polskiej onkologii, a chorzy nie mają gwarancji, że leczenie odbywa się według najnowszych standardów.

Polscy pacjenci onkologiczni wciąż czekają zbyt długo na diagnozę i leczenie⁶, a jak już je rozpoczną, ich ścieżka nie jest monitorowana. Najnowszy raport Onkofundacji Alivia pokazuje, że formalnie „odhaczone” zadania nie przełożyły się na realną zmianę w codziennym życiu chorych. Bez odważnych decyzji i

⁵ <https://pan.pl/ograniczenie-palenia-wsrod-polakow-rekomendacje-ekspertow/#header-0>

⁶ alivia.org.pl/wp-content/uploads/sites/10/2025/01/Raport_Badanie-potrzeb-i-doswiadczen-pacjentow-onkologicznych.pdf

rzeczywistego wdrożenia systemowych rozwiązań Strategia onkologiczna pozostanie niespełnioną obietnicą.

“5 grzechów głównych”, czyli kluczowe błędy Narodowej Strategii Onkologicznej

Analiza przeprowadzona przez Onkofundację Alivia wskazuje na pięć systemowych błędów, które nie tylko utrudniają realizację celów Narodowej Strategii Onkologicznej, ale również zaciemniają faktyczny obraz sytuacji pacjentów onkologicznych w Polsce. Te „grzechy główne” sprawiają, że nawet zadania uznane formalnie za wykonane nie przekładają się na realną poprawę jakości opieki.

1. Brak mierników skuteczności i efektów

Wielu działaniom przypisano status „zrealizowanych”, mimo że nie osiągnięto żadnych konkretnych rezultatów z punktu widzenia obywatela i pacjenta. Ministerstwo Zdrowia w większości przypadków nie raportuje rzeczywistych wskaźników sukcesu.

2. Częste zmiany terminów i redefinicje celów

Znaczna liczba zadań ujętych w NSO została przesunięta na późniejsze lata lub „zrealizowana” w zmienionej, mniej ambitnej formie. Takie działania rozmywają pierwotne cele Strategii i uniemożliwiają obiektywną ocenę postępów. Przykład: w pierwotnej wersji NSO treść zadania 17.2 brzmiała: „Do końca 2020 r. wdrożymy nowy model organizacyjny opieki nad pacjentami („Cancer Units”) dla kluczowych nowotworów: płuca, jelita grubego, nowotworów ginekologicznych i urologicznych”. W uchwale zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia NSO z grudnia 2024 przyjęto nowe brzmienie: „Wdrożymy nowy model organizacyjny opieki nad pacjentami („Cancer Units”) dla kluczowych nowotworów: nowotworu jelita grubego w 2021 r., nowotworu płuca w 2025 r., nowotworów ginekologicznych i urologicznych w 2026 r.”

3. Formalizm raportowania

Raportowanie realizacji NSO ma często charakter czysto formalny. Zadania uznawane są za zakończone na podstawie pojedynczych, symbolicznych działań

(np. stworzenia materiałów informacyjnych lub przeprowadzenia pilotażu), a nie wdrożenia trwałych, systemowych rozwiązań dostępnych dla pacjentów w całym kraju.

4. Nierówności regionalne i ograniczony dostęp

Z dostępem do nowoczesnej diagnostyki, leczenia czy wsparcia psychologicznego pacjentów onkologicznych nadal wiążą się głębokie różnice geograficzne. Wiele rozwiązań wdrażanych w ramach NSO funkcjonuje wyłącznie w wybranych województwach lub placówkach, co sprawia, że miejsce zamieszkania często decyduje o jakości leczenia.

5. Brak niezależnej, zewnętrznej ewaluacji

Ocena realizacji Strategii spoczywa wyłącznie w rękach Ministerstwa Zdrowia. Brakuje stałego, zewnętrznego monitoringu postępów z udziałem organizacji pacjenckich i niezależnych ekspertów. Bez transparentnej i obiektywnej oceny nie da się wiarygodnie odpowiedzieć na pytanie, czy NSO rzeczywiście przyniesie realne efekty.

Polityczny formalizm a smutna rzeczywistość pacjentów

8 lipca br. sejmowa Komisja Zdrowia jednogłośnie przyjęła sprawozdanie z realizacji NSO za rok 2024. Wiceminister Marek Kos, prezentując dokument, koncentrował się głównie na zadaniach zrealizowanych w 2024 roku. Minister nie odniósł się i nie odpowiedział na zadane przez Onkofundację Alivia pytanie, jakie dodatkowe strategie i działania zostaną podjęte przez Ministerstwo Zdrowia, aby osiągnąć oczekiwane rezultaty, które zaplanowano w Narodowej Strategii Onkologicznej,

- *Analiza realizacji Narodowej Strategii Onkologicznej za lata 2020–2024 pokazuje jasno: **tam, gdzie pacjent powinien odczuć realną zmianę, wciąż jej nie ma.** W obszarach, gdzie realizacja NSO powinna być najbardziej odczuwalna – szybka diagnostyka, równa dostępność do leczenia i profesjonalna koordynacja ścieżki pacjenta – dramatycznie brakuje potrzebnych rozwiązań. Papierowe reformy nie poprawią sytuacji w polskiej onkologii. Potrzebna jest realna zmiana, która przełoży się na krótsze kolejki, szybszą diagnostykę i skuteczniejsze leczenie. Dopóki tego nie osiągniemy,*

nie możemy mówić o sukcesie Narodowej Strategii Onkologicznej –
komentuje Joanna Frątczak-Kazana, Wicedyrektorka Onkofundacji Alivia.

Pełny raport „Odhaczone zadania – niespełnione obietnice. Realizacja Narodowej Strategii Onkologicznej za lata 2020–2024 z perspektywy pacjenckiej” jest dostępny na stronie Fundacji Alivia.

Onkofundacja Alivia od 15 lat wspiera pacjentów onkologicznych, dodając im odwagi w zmaganiach z rakiem. Działa, aby zapewniać wszystkim równy dostęp do najlepszej opieki onkologicznej. **Prowadzi portal moja.alivia.org.pl oferujący pakiet darmowych benefitów oraz spersonalizowanych informacji o chorobie.** Udostępnia bezpłatne portale takie jak: [Alivia Oncoindex](#), [Alivia Onkoskaner](#), [Alivia Onkomapa](#), [Alivia Onkosnajper](#) wspierające pacjentów w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących procesu leczenia. Fundacja broni godności chorych na nowotwory złośliwe wszędzie tam, gdzie łamane są ich prawa. Od 2010 roku przekazała chorym na raka ponad 40 milionów złotych na pokrycie nier refundowanych przez NFZ kosztów leczenia w ramach programu [Alivia Onkozbiórka](#). Szczegółowe informacje na temat działalności i misji Onkofundacji Alivia można znaleźć pod adresem alivia.org.pl.

Kontakt dla mediów:

Marta Sikorska
Onkofundacja Alivia
Koordynatorka ds. komunikacji i PR
tel. +48 514 497 254
marta.sikorska@alivia.org.pl